

Jaarplan 2025 – Rekenkamer Deventer

December 2024

Jaarplan 2025

De rekenkamer ondersteunt de raad in haar controlerende taak door onderzoek te doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Ze onderzoekt of het gevoerde beleid ook daadwerkelijk tot de gewenste doelen heeft geleid, of dat op een efficiënte manier is gebeurd en binnen de daarvoor gestelde regels. Zij is ingesteld krachtens de Gemeentewet (artikel 81 en 182-185) en het juridisch kader is nader vastgelegd in een verordening.

In 2021 heeft de raad in Deventer de verordening van de rekenkamer vastgesteld. Hierin is opgenomen dat naast het onderzoek gericht op de controlerende taak, ook onderzoek wordt gedaan ter ondersteuning van de kaderstellende taak van de raad.

De wet en de verordening bieden ruimte voor de rekenkamer om te bepalen hoe zij haar taken en werkwijze wil invullen. In dit jaarplan beschrijft de rekenkamer haar missie, visie en kernwaarden die vervolgens vertaald worden naar een aanpak voor het komende jaar.

De rekenkamer bestaat in Deventer uit vijf externe leden en wordt ondersteund door een secretaris. De bezetting van de rekenkamer is:

- Mw. K. van den Berg (voorzitter)
- Dhr. L.J. Mellema (extern lid)
- Dhr. B.J. Buiskool (extern lid)
- Mw. J. Bijlsma (extern lid)
- Mw. H. Jansen (extern lid)
- Dhr. L. Gerritsen (secretaris)

1. Missie en visie

De leden van de rekenkamer hebben gezamenlijk de navolgende missie en visie geformuleerd.

In een open dialoog met de raad en de burgers, draagt de rekenkamer door relevant en passend onderzoek bij aan de kwaliteit van het bestuur van de gemeente Deventer. De aanbevelingen en inzichten die voortvloeien uit de onderzoeken ondersteunen de raad in haar kaderstellende en controlerende taak en dragen bij aan een inhoudelijk, maatschappelijk debat binnen de gemeente.

Als leden van de rekenkamer beogen wij aan het einde van onze benoemingstermijn (2026) op verschillende beleidsterreinen knelpunten en vraagstukken inzichtelijk te hebben gemaakt. Wij streven ernaar om heldere en toegankelijk aanbevelingen te formuleren om deze knelpunten op te lossen. Een intensieve en open verstandhouding met de raad is daarin voor ons belangrijk. Wij doen onderzoek naar thema's die voor de raad en de burger belangrijk zijn. De vorm waarin wij onze bijdragen leveren, passen we aan op de behoefte van de raad en de context. Hierbij denken we aan een rapport met aanbevelingen, een mondelinge presentatie, maar ook een expertmeeting. Deze producten zijn altijd eenvoudig te vinden voor de inwoners van de gemeente Deventer.

2. Kernwaarden

Uit de missie en visie vloeien een aantal kernwaarden voort. We beperken ons tot de kernwaarden die nog niet zijn beschreven in de Gemeentewet over de gemeentelijke verordening. Deze kernwaarden zijn leidend in hoe wij onze taak en rol als rekenkamer invullen.

1. Wij zijn omgevingsbewust

We gaan bestuurlijk sensitief te werk en sluiten aan bij de behoefte van de raad en de burgers van de gemeente Deventer. We weten wat er binnen en buiten de raad in de gemeente speelt. We volgen de activiteiten van de raad, bezoeken periodiek alle fracties, maken gebruik van officiële raadsdocumenten, B&W-stukken, begrotingen, jaarrekeningen, de lokale media en volgen de raadsvergaderingen.

Daarnaast houden we onze ogen en oren open voor wat er in de samenleving van Deventer gebeurt. We volgen actief het nieuws en staan open voor suggesties van burgers. We stimuleren betrokkenheid van raadsleden en burgers bij onze werkzaamheden, bijvoorbeeld door het inzetten van een klankbordgroep of een burgerpanel bij specifieke onderzoeken.

2. Wij zijn kritisch en gericht op leren

Ons onderzoek is altijd gericht op leren en het stimuleren van het lerende vermogen. Dit bepaalt ook onze onderwerpkeuze en onderzoeksmethodiek. Bij lerende onderzoeken past een constructieve onderzoeksaanpak waar de onderzoeker samen met betrokkenen beleid evalueert.

Vanuit dit lerende perspectief streven we ernaar om zoveel mogelijk praktijkgericht onderzoek te doen waarbij de nadruk ligt op de uitvoering in de praktijk en het effect ervan op de inwoners. Hier horen ook alternatieve onderzoeksactiviteiten bij, zoals actieonderzoek, casus analyse en storytelling. Wat is de situatie van de burger, ondernemer, cliënt, patiënt, reiziger, kind, ouder etc., en wat betekent het gevoerde beleid voor hun specifieke situatie? Het perspectief van de belanghebbende, professional en gebruiker staat voorop. Dit levert niet per definitie input op over doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid, maar het benoemt dilemma's en knelpunten die zich voordoen als gevolg van het gekozen beleid.

Dit betekent ook dat de rekenkamer werkt aan haar eigen lerend vermogen. We organiseren dit via een interne leercyclus. Daarbij wordt elk onderzoeksproject intern geëvalueerd. Aandachtspunten daarbij zijn de kwaliteit van proces en product en de behandeling en doorwerking van aanbevelingen. De rekenkamer gaat in een opvolgingsonderzoek na wat er met de overgenomen aanbevelingen is gedaan. Ook deze opvolgingsonderzoeken worden benut in de interne leercyclus. Ook werken we aan onze eigen professionalisering door actief te participeren in opleiding en professionele netwerken. We houden actief contact met andere rekenkamers om wederzijds leren te bevorderen.

3. We richten ons op relevante thema's

De rekenkamer kiest, zoals in de Gemeentewet is opgenomen, haar eigen onderzoeksonderwerpen. Wij werken met een groslijst met ideeën die zijn aangedragen vanuit de gemeenteraad, de rekenkamer zelf en inwoners van de gemeente Deventer. We baseren onze keuze op de relevantie van het onderwerp. De relevantie van een onderwerp is groter naarmate:

- het beleid de inwoners meer raakt
- de risico's op ineffectiviteit, ondoelmatigheid en onrechtmatigheid groter zijn
- er grotere financiële of maatschappelijke belangen mee gemoeid zijn
- er meer informatie met het onderzoek kan worden gegenereerd
- het thema zich leent voor onderzoek door de Rekenkamer

Het toepassen van deze criteria kan ertoe leiden dat sommige beleidsterreinen meer aandacht krijgen dan andere. Daarom blijft er altijd ruimte om voor een onderwerp te kiezen vanwege andere redenen dan in het voorgaande genoemd.

4. Onze output/ producten zijn toegankelijk en uitnodigend

We communiceren op een manier die aansluit bij de belevingswereld van raadsleden en inwoners van gemeente Deventer. De producten van de rekenkamer zijn goed leesbaar, begrijpelijk en bevatten zo weinig mogelijk vakjargon. Naast onderzoeksrapporten zijn er andere producten mogelijk, waarmee de toegankelijkheid, bruikbaarheid en relevantie van het onderzoek van de rekenkamer wordt vergroot. Voorbeelden hiervan zijn rekenkamerbrieven, artikelen, werkconferenties, kennissessies en informerende films.

5. We zijn transparant in onze werkwijze

De rekenkamer is zichtbaar en communiceert actief met raad, college en ambtelijke organisatie. De wijze van communiceren rondom de aankondiging van onderzoeken, bestuurlijk wederhoor en presentatie van het rapport aan de raad is duidelijk, transparant en afgestemd met raad, college en organisatie.

We leggen onze doelen vast in een jaarplan, zodat op een later moment kan worden vastgesteld of de rekenkamer doelmatig en doeltreffend heeft gehandeld. In een openbaar en onderbouwd jaarplan leggen wij vast welke onderwerpen wij onderzoeken en waarom. Wij communiceren actief over de opzet en uitvoering van een onderzoek met betrokkenen. In ons jaarverslag leggen we verantwoording af over de uitgevoerde onderzoeken.

We zorgen dat het werk van de rekenkamer de inwoners van de gemeente Deventer bereikt. Op de website van de gemeente worden de activiteiten van de rekenkamer uitgelicht. Daarnaast worden de lokale media op de hoogte gesteld van de uitkomsten van de onderzoeken.

6. We streven naar kwalitatief hoogwaardig onderzoek.

De kwaliteit van ons onderzoek voldoet aan de in de beroepspraktijk geldende normen en wordt nader uitgewerkt in een onderzoeksprotocol

3. Onderzoeken 2025

In de onderstaande paragrafen wordt kort toegelicht welke onderzoeken de rekenkamer voornemens is om uit te voeren:

3.1 Regionale Energiestrategie (RES)

Eén van de afspraken in het Klimaatakkoord is dat energieregio's in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstellen. Deventer neemt deel aan de Regionale Energiestrategie West-Overijssel. In deze strategie is omschreven hoe en waar wind- en zonne-energie opgewekt wordt en welke warmtebronnen worden gebruikt te vervanging van aardgas. De gezamenlijke opdracht aan provincies, gemeenten en waterschappen was om in een RES regionaal gedragen keuzes uit te werken. Het creëren van maatschappelijke draagvlak was een van de belangrijkste redenen om de energietransitie regionaal aan te pakken.

Met het vaststellen van het RES 1.0 en de programmeringsafspraken met de provincie, is het een geschikt moment om als rekenkamer een vooronderzoek te doen. In dit vooronderzoek wordt nagevraagd of er vanuit andere rekenkamers in West-Overijssel interesse is in om een gezamenlijk onderzoek uit te voeren. Op basis van dit vooronderzoek kan worden bepaald of een onderzoek naar de RES wordt opgenomen in het onderzoeksplan voor 2026.

3.2 Inclusief onderwijsaanbod

Inclusief onderwijs houdt in dat alle kinderen mee kunnen doen in het primair en voortgezet onderwijs, ongeacht hun talenten of zorgbehoefte. Het is aan het onderwijs om ervoor te zorgen dat het primaire proces inclusief is. De gemeente kan ervoor kiezen om randvoorwaarden te creëren die bijdragen aan inclusief onderwijs, bijvoorbeeld via haar onderwijsachterstandenbeleid, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting of de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp. De rekenkamer wil daarom onderzoeken of de gemeente inclusief onderwijs nastreeft in haar gemeentelijk onderwijsbeleid en in hoeverre de gemeente erin slaagt bij te dragen aan inclusief onderwijs.

3.3 Digitale weerbaarheid

Gemeenten verwerken grote hoeveelheden gegevens in verschillende systemen en programma's. Deze data betreft persoonsgegevens, maar ook gegevens over financiën, ruimtelijke projecten en de veiligheid in de stad. In de huidige digitale samenleving is informatieveiligheid een cruciaal aspect voor overheidsinstanties. De toenemende digitalisering brengt niet alleen voordelen, maar ook nieuwe bedreigingen met zich mee, zoals cyberaanvallen, datalekken, fraude, ondermijning en andere vormen van digitale criminaliteit.

Informatieveiligheid kan zowel gaan over de digitale veiligheid als fysieke veiligheid. Hoe makkelijk kom je het systeem binnen? Hoe makkelijk kom je het gebouw binnen? Hoe bewust zijn medewerkers van digitale veiligheid? Maar ook wat zijn de gevolgen van gehackt worden? En welke crisisstructuren zijn er aangebracht in de gemeente in geval van een hack?

Dit onderzoek richt zich op het evalueren van de huidige stand van de informatieveiligheid en digitale weerbaarheid van de gemeente met als doel het identificeren van potentiële risico's en het formuleren van aanbevelingen voor verbeteringen. De rekenkamer stelt eerst een startnotitie op voor dit onderzoek.

3.4 Kunstmatige intelligent (AI)

Kunstmatige intelligentie (AI) wordt steeds meer toegepast in de gemeente. Uit onderzoek van Binnenlands Bestuur ([link](#)) blijkt dat twee derde (van 85 gemeentesecretarissen) hoge verwachting heeft van AI. Ze zien mogelijkheden om efficiënter te werken en het verbeteren van dienstverlening. Echter veel organisaties moeten nog bepalen voor welke toepassingen ze AI in de toekomst willen inzetten. Heeft de gemeente Deventer al een idee hoe zij AI wil inzetten? Welke kansen en bedreigingen zijn er? Is er beleid opgesteld? Wanneer mag AI worden gebruikt en wanneer niet? Zijn er spelregels?

De rekenkamer heeft het voornemen om een QuickScan te doen voor dit onderwerp en daarbij ook een workshop aan te bieden aan de gemeenteraad.

Andere onderzoeken

Het onderzoek naar de Voor-Elkaar-Teams en Toegang Wmo (sociale teams) is opgestart in 2024 en de verwachting is dat we het 2^e kwartaal van 2025 deze toesturen aan de gemeenteraad. De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers organiseert jaarlijks een DoeMee-onderzoek. Het voordeel van deze onderzoeken is dat de gemeente Deventer kan worden vergeleken met andere gemeenten. Op moment van schrijven van het jaarplan is niet bekend wat het onderwerp voor 2025 is.

Bijlage 1

Sociaal	Ruimtelijk	Bestuur / Economie
• Problematiek thuiszitters	• Omgevingswet/vergunningverlening	• Inwonersparticipatie
• Wet inburgering	• Woningbouw	• Invoering van de strategische investeringsagenda
	• Omgevingsdienst	